

I

(Uznesenia, odporúčania a stanoviská)

ODPORÚČANIA

RADA

ODPORÚČANIE RADY

z 12. júla 2022

ktoré sa týka národného programu reforiem Belgicka na rok 2022 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Belgicka na rok 2022

(2022/C 334/01)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

- (1) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241⁽²⁾, ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti poskytuje finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prináša fiškálny impulz financovaný Úniou. Prispieva k obnove hospodárstva a vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií zvyšujúcich rast, najmä na podporu zelenej a digitálnej transformácie, a zároveň posilňuje odolnosť hospodárstiev členských štátov a ich potenciálny rast. Okrem toho prispieva aj k posilneniu udržateľných verejných financií a k podpore rastu a tvorby pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte. Maximálny finančný príspevok pre členský štát v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti bude aktualizovaný v júni 2022 v súlade s článkom 11 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2021/241.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (2) Komisia 24. novembra 2021 prijala ročný prieskum udržateľného rastu, čo znamenalo začiatok európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2022. Náležite zohľadnila sociálny záväzok z Porta k ďalšiemu vykonávaniu Európskeho piliera sociálnych práv vyhláseného Európskym parlamentom, Radou a Komisiou 17. novembra 2017, podpísaný 7. mája 2021. Európska rada 25. marca 2022 schválila priority ročného prieskumu udržateľného rastu na rok 2022. Komisia 24. novembra 2021 prijala na základe nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011⁽³⁾ aj správu o mechanizme varovania, v ktorej Belgicko neurčila za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým bude potrebné vykonať hĺbkové preskúmanie. V ten istý deň Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady o hospodárskej politike eurozóny a návrh spoločnej správy o zamestnanosti na rok 2022, v ktorej sa analyzuje vykonávanie usmernení pre politiky zamestnanosti a zásad Európskeho piliera sociálnych práv. Rada prijala 5. apríla 2022 odporúčanie o hospodárskej politike eurozóny⁽⁴⁾ (ďalej len „odporúčanie na rok 2022 týkajúce sa eurozóny“) a 14. marca 2022 spoločnú správu o zamestnanosti.
- (3) Invázia Ruska na Ukrajinu, ktorá nasledovala po globálnej pandémii, výrazne zmenila geopolitický a hospodársky kontext. Vplyv tejto invázie na hospodárstva členských štátov sa prejavil okrem iného vyššími cenami energií, potravín a surovín a horšími vyhládkami rastu. Vyššie ceny energií veľmi negatívne ovplyvňujú predovšetkým najzraniteľnejšie domácnosti, ktoré žijú v energetickej chudobe alebo sú ňou ohrozené, ako aj podniky, ktoré najviac pociťujú prudký nárast cien energií. Okrem toho Únia zažíva bezprecedentný prílev ľudí, ktorí utekajú z Ukrajiny. Vplyv hospodárskych dôsledkov útočnej vojny Ruska sa v členských štátoch prejavuje v rôznej miere. V tejto súvislosti bola vykonávacím rozhodnutím Rady (EÚ) 2022/382⁽⁵⁾ dňa 4. marca 2022 prvýkrát aktivovaná smernica Rady 2001/55/ES⁽⁶⁾, ktorou sa vysídleným osobám z Ukrajiny udeľuje právo na oprávnený pobyt v Únii, ako aj prístup k vzdelávaniu a odbornej príprave, na trh práce, k zdravotnej starostlivosti, bývaniu a sociálnemu zabezpečeniu.
- (4) Vzhľadom na rýchlo sa meniacu hospodársku a geopolitickú situáciu bude európsky semester v roku 2022 pokračovať vo svojej rozsiahlej koordinácii hospodárskych politík a politík zamestnanosti a zároveň sa bude vyvíjať v súlade s požiadavkami na vykonávanie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ako sa uvádza v ročnom prieskume udržateľného rastu na rok 2022. Na plnenie priorít jednotlivých politík v rámci európskeho semestra je nevyhnutné, aby sa vykonávali prijaté plány obnovy a odolnosti, keďže tieto plány riešia všetky príslušné odporúčania pre jednotlivé krajiny vydané v cykloch európskeho semestra 2019 a 2020 alebo ich významnú podskupinu. Odporúčania pre jednotlivé krajiny na roky 2019 a 2020 sú naďalej rovnako relevantné aj pre plány obnovy a odolnosti, ktoré boli revidované, aktualizované alebo zmenené v súlade s článkami 14, 18 a 21 nariadenia (EÚ) 2021/241, a to popri akýchkoľvek iných odporúčaníach pre jednotlivé krajiny vydaných do dátumu predloženia takýchto revidovaných, aktualizovaných alebo zmenených plánov.
- (5) Všeobecná úniková doložka Paktu stability a rastu je aktívna od marca 2020. Komisia vo svojom oznámení z 3. marca 2021 s názvom „Rok od vypuknutia pandémie COVID-19: reakcia fiškálnej politiky“ vyjadrila názor, že rozhodnutie o deaktivácii alebo pokračovaní v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky by sa malo prijať po celkovom posúdení stavu hospodárstva, pričom kľúčovým kvantitatívnym kritériom by mala byť úroveň hospodárskej činnosti v Únii alebo eurozóne v porovnaní s predkrízovými úrovňami (z konca roku 2019). Zvýšená neistota a výrazné riziká horšieho než očakávaného vývoja v súvislosti s hospodárskym výhľadom v kontexte vojny v Európe, bezprecedentné zvyšovanie cien energií a pokračujúce narušenia dodávateľských reťazcov si vyžadujú predĺženie uplatňovania všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu aj v roku 2023.

⁽³⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh (Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25).

⁽⁴⁾ Odporúčanie Rady z 5. apríla 2022 o hospodárskej politike eurozóny (Ú. v. EÚ C 153, 7.4.2022, s. 1).

⁽⁵⁾ Vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2022/382 zo 4. marca 2022, ktorým sa konštatuje skutočnosť, že došlo k hromadnému prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny v zmysle článku 5 smernice 2001/55/ES, a zavádza sa dočasná ochrana (Ú. v. EÚ L 71, 4.3.2022, s. 1).

⁽⁶⁾ Smernica Rady 2001/55/ES z 20. júla 2001 o minimálnych štandardoch na poskytovanie dočasnej ochrany v prípade hromadného prílevu vysídlených osôb a o opatreniach na podporu rovnováhy úsilia medzi členskými štátmi pri prijímaní takýchto osôb a znášaní z toho vyplývajúcich dôsledkov (Ú. v. ES L 212, 7.8.2001, s. 12).

- (6) V súlade s prístupom uvedeným v odporúčaní Rady z 18. júna 2021 ⁽⁷⁾ k programu stability Belgicka na rok 2021, sa celkové zábery fiškálnej politiky v súčasnosti najlepšie merajú ako zmena primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou COVID-19), ale so započítaním výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie, vo vzťahu k strednodobému potenciálnemu rastu ⁽⁸⁾. Nad rámec celkových záberov fiškálnej politiky a s cieľom posúdiť, či je vnútroštátna fiškálna politika obozretná a či jej zloženie prispieva k udržateľnej obnove v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou, sa pozornosť venuje aj vývoju primárnych bežných výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou COVID-19) a investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov ⁽⁹⁾.
- (7) Komisia 2. marca 2022 prijala oznámenie poskytujúce všeobecné usmernenia v oblasti fiškálnej politiky na rok 2023 (ďalej len „fiškálne usmernenia“) a ktorého cieľom bolo podporiť prípravu programov stability a konvergenčných programov členských štátov, a tým posilniť koordináciu politík. Komisia konštatovala, že na základe makroekonomického výhľadu prognózy zo zimy 2022 bude v roku 2023 zrejme vhodné prejsť z podporných súhrnných záberov fiškálnej politiky z rokov 2020 – 2022 na všeobecne neutrálne súhrnné zábery fiškálnej politiky, pričom treba pohotovo reagovať na vyvíjajúcu sa hospodársku situáciu. Komisia oznámila, že fiškálne odporúčania na rok 2023 by mali byť pre jednotlivé členské štáty aj naďalej diferencované, pričom by sa v nich mali zohľadňovať možné cezhraničné účinky presahovania. Komisia vyzvala členské štáty, aby usmernenia zohľadnili vo svojich programoch stability a konvergenčných programoch. Komisia sa zaviazala, že bude pozorne monitorovať hospodársky vývoj a podľa potreby upraví svoje politické usmernenia, a to najneskôr v rámci jarného balíka európskeho semestra koncom mája 2022.
- (8) Pokiaľ ide o fiškálne usmernenia, vo fiškálnych odporúčaní na rok 2023 je zohľadnený zhoršený hospodársky výhľad, zvýšená neistota a ďalšie riziká horšieho než očakávaného vývoja, ako aj vyššia inflácia v porovnaní s prognózou Komisie zo zimy 2022. Na základe uvedených skutočností je v rámci fiškálnej reakcie nutné zvýšiť verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti, ako aj prostredníctvom cieľových a dočasných opatrení zachovať kúpnu silu najzraniteľnejších domácností s cieľom zmierniť vplyv zvýšenia cien energií a pomôcť obmedziť inflačné tlaky vyplývajúce z druhotných účinkov. Fiškálna politika musí zostať pružná, aby sa prispôbila rýchlo sa vyvíjajúcim okolnostiam vrátane výziev vyplývajúcich z útočnej vojny Ruska proti Ukrajine, pokiaľ ide o obranu a bezpečnosť, a musí byť diferencovaná v jednotlivých členských štátoch v závislosti od ich fiškálnej a hospodárskej situácie, a to aj z hľadiska ich expozície voči kríze a prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny.
- (9) V súlade s článkom 18 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/241 Belgicko predložilo Komisii 30. apríla 2021 svoj národný plán obnovy a odolnosti. Komisia podľa článku 19 nariadenia (EÚ) 2021/241 posúdila relevantnosť, efektívnosť, účinnosť a koherentnosť plánu obnovy a odolnosti, a to v súlade s usmerneniami pre posudzovanie stanovenými v prílohe V k uvedenému nariadeniu. Rada 13. júla 2021 prijala vykonávacie rozhodnutie o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Belgicka ⁽¹⁰⁾. Uvoľnenie splátok je podmienené prijatím rozhodnutia Komisie v súlade s článkom 24 ods. 5 nariadenia (EÚ) 2021/241, v ktorom sa uvedie, že Belgicko uspokojivo splnilo príslušné míľniky a ciele stanovené vo vykonávacom rozhodnutí Rady. Keď sa hovorí o uspokojivom splnení, predpokladá sa, že v súvislosti s predchádzajúcimi míľnikmi a cieľmi, ktoré už boli dosiahnuté, nedošlo k zvratu.
- (10) Belgicko predložilo 30. apríla 2022 svoj národný program reforiem na rok 2022 a svoj program stability na rok 2022 v súlade s lehotou stanovenou v článku 4 nariadenia (ES) č. 1466/97. Obidva programy sa s cieľom zohľadniť prepojenia medzi nimi posudzovali spoločne. V súlade s článkom 27 nariadenia (EÚ) 2021/241 sa v národnom programe reforiem na rok 2022 zohľadňujú aj polročné správy Belgicka o pokroku dosiahnutom pri vykonávaní jeho plánu obnovy a odolnosti.

⁽⁷⁾ Odporúčanie Rady z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Belgicka na rok 2021 (Ú. v. EÚ C 304, 29.7.2021, s. 1).

⁽⁸⁾ Odhady týkajúce sa záberov fiškálnej politiky a ich zložiek uvedené v tomto odporúčaní sú odhady Komisie založené na predpokladoch, z ktorých vychádza prognóza Komisie z jari 2022. Komisiou odhadovaný strednodobý potenciálny rast nezahŕňa pozitívny vplyv reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti a ktoré môžu posilniť potenciálny rast.

⁽⁹⁾ Nie sú financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie.

⁽¹⁰⁾ ST 10161/21 INIT; ST 10161/21 ADD 1.

- (11) Komisia 23. mája 2022 uverejnila správu o krajine týkajúcu sa Belgicka na rok 2022. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Belgicko dosiahlo pri plnení príslušných odporúčaní pre danú krajinu prijatých Radou v rokoch 2019, 2020 a 2021, a na základe hodnotiacej tabuľky obnovy a odolnosti sa zhodnotilo vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Belgickom. Na základe tejto analýzy sa v správe o krajine identifikovali nedostatky v súvislosti s tými výzvami, ktoré plán obnovy a odolnosti nerieši alebo ich rieši len čiastočne, ako aj v súvislosti s novými a vznikajúcimi výzvami vrátane výziev vyplývajúcich z invázie Ruska na Ukrajinu. Okrem toho sa v nej posudzoval pokrok Belgicka pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv a pri dosahovaní hlavných cieľov Únie v oblasti zamestnanosti, zručností a znižovania chudoby, ako aj pokrok pri dosahovaní cieľov Organizácie Spojených národov v oblasti udržateľného rozvoja.
- (12) Komisia 23. mája 2022 vydala správu podľa článku 126 ods. 3 zmluvy. V tejto správe sa rozoberala rozpočtová situácia Belgicka, keďže jeho deficit verejných financií v roku 2021 presiahol referenčnú hodnotu 3 % hrubého domáceho produktu (HDP) stanovenú v zmluve, pričom jeho verejný dlh presiahol referenčnú hodnotu 60 % HDP stanovenú v zmluve a nebola dodržaná referenčná hodnota pre znižovanie dlhu. V správe sa konštatovalo, že kritériá deficitu a dlhu neboli dodržané. V súlade s oznámením z 2. marca 2022 Komisia v rámci svojho posúdenia všetkých závažných faktorov usúdila, že dodržanie referenčnej hodnoty pre znižovanie dlhu by zahŕňalo nadmerne náročné skoré fiškálne úsilie, ktoré by mohlo ohroziť rast. Komisia sa preto domnieva, že dodržanie referenčnej hodnoty pre znižovanie dlhu nie je za súčasných výnimočných hospodárskych podmienok opodstatnené. Ako bolo oznámené, Komisia na jar 2022 nenavrholo začatie nových postupov pri nadmernom deficite, pričom na jeseň 2022 opätovne posúdi, či je potrebné navrhnuť začatie takýchto postupov.
- (13) Rada vo svojom odporúčaní z 20. júla 2020⁽¹¹⁾ odporučila Belgicku, aby v súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijalo v rokoch 2020 a 2021 všetky potrebné opatrenia na účinné riešenie pandémie COVID-19, posilnenie hospodárstva a podporu následnej obnovy. Zároveň mu odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožnia – uskutočňovalo fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní investícií. Podľa údajov overených Eurostatom deficit verejných financií Belgicka klesol z 9,0 % HDP v roku 2020 na 5,5 % HDP v roku 2021. V rámci reakcie fiškálnej politiky Belgicko v roku 2021 podporovalo obnovu hospodárstva, pričom objem dočasných núdzových podporných opatrení klesol zo 4,4 % HDP v roku 2020 na 2,9 % HDP v roku 2021. Opatrenia, ktoré Belgicko prijalo v roku 2021, boli v súlade s odporúčaním Rady z 20. júla 2020. Diskrečné rozpočtové opatrenia, ktoré vláda prijala v rokoch 2020 a 2021, boli väčšinou dočasné alebo vyvážené kompenzačnými opatreniami. Zároveň však niektoré diskrečné opatrenia, ktoré vláda prijala v období 2020 – 2021, neboli dočasné ani vyvážené kompenzačnými opatreniami, pričom išlo najmä o trvalé zvýšenie minimálnych dôchodkov a miezd v sektore zdravotníctva. Podľa údajov overených Eurostatom verejný dlh klesol z 112,8 % HDP v roku 2020 na 108,2 % HDP v roku 2021.
- (14) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové prognózy v programe stability na rok 2022, je priaznivý. Vláda predpokladá, že reálny HDP sa v roku 2022 zvýši o 3,0 % a v roku 2023 o 1,9 %. Na porovnanie, v prognóze Komisie z jari 2022 sa v roku 2022 predpokladá nižší rast reálneho HDP na úrovni 2,0 % a v roku 2023 na úrovni 1,6 %, najmä z dôvodu skoršieho dátumu uzávierky pre makroekonomické prognózy, z ktorých vychádza program stability na rok 2022, t. j. pred začiatkom vojenskej agresie Ruska voči Ukrajine. Vláda vo svojom programe stability na rok 2022 očakáva, že celkový deficit v roku 2022 klesne na 5,2 % HDP a v roku 2023 na 3,6 % HDP. Pokles v roku 2022 odráža najmä stabilný rast hospodárskej činnosti a ukončenie väčšiny núdzových opatrení. Podľa programu stability na rok 2022 sa očakáva (marginálne) zníženie pomeru dlhu verejnej správy k HDP na 108,0 % v roku 2022 a zvýšenie na 108,8 % v roku 2023. Na základe opatrení v príslušných oblastiach politiky, ktoré boli známe k dátumu uzávierky prognózy, sa v prognóze Komisie z jari 2022 predpokladá deficit verejných financií na úrovni 5,0 % HDP v roku 2022 a 4,4 % HDP v roku 2023. V roku 2022 je to v súlade s deficitom predpokladaným v programe stability na rok 2022 napriek menej priaznivému makroekonomickému scenáru v prognóze Komisie z jari 2022, keďže v rozpočtových prognózach v programe stability na rok 2022 sa zohľadňuje technická oprava, ktorá odráža vplyv dôsledkov vojenskej agresie Ruska voči Ukrajine na rozpočet len v roku 2022. V prognóze Komisie z jari 2022 sa v roku 2023 predpokladá vyšší deficit rozpočtu verejnej správy, a to najmä v dôsledku menej priaznivého makroekonomického scenára a opatrení, ktoré ešte neboli špecifikované pre vzdialenejšie roky programu stability na rok 2022. V prognóze Komisie z jari 2022 sa v roku 2022 predpokladá vo všeobecnosti podobný pomer dlhu verejnej správy k HDP na úrovni 107,5 %, ale nižší pomer na úrovni 107,6 % v roku 2023, čo odráža nižšie zvýšenie deflátoru HDP v programe stability na rok 2022. Podľa prognózy Komisie z jari 2022 sa strednodobý (desaťročný priemerný) rast potenciálneho HDP odhaduje na 1,4 %. Tento odhad však nezahŕňa vplyv reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti a môžu posilniť potenciálny rast Belgicka.

⁽¹¹⁾ Odporúčanie Rady z 20. júla 2020, ktoré sa týka národného programu reforiem Belgicka na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Belgicka na rok 2020 (Ú. v. EÚ C 282, 26.8.2020, s. 1).

- (15) Vláda v roku 2022 postupne zrušila väčšinu opatrení prijatých v reakcii na krízu COVID-19, takže sa predpokladá, že objem dočasných núdzových opatrení klesne z 2,9 % HDP v roku 2021 na 0,4 % HDP v roku 2022. Deficit verejných financií v roku 2022 je ovplyvnený opatreniami prijatými na zmiernenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu zvýšenia cien energie, ktoré sa v prognóze Komisie z jari 2022 odhadujú na 0,5 % HDP v roku 2022 a 0 % HDP v roku 2023 ⁽¹²⁾. Tieto opatrenia pozostávajú najmä z paušálnych transferov pre domácnosti a zníženia nepriamych daní zo spotreby energie. Tieto opatrenia boli oznámené ako dočasné a vzťahujú sa na rok 2022. Ak však ceny energie zostanú zvýšené aj v roku 2023, niektoré z nich by sa mohli uplatňovať aj naďalej. Niektoré z týchto opatrení nie sú cieľené, najmä celoplošné transfery domácnostiam na podporu spotreby energie a zníženie sadzieb DPH na plyn a elektrinu a spotrebných daní z benzínu. Deficit verejných financií je ovplyvnený aj nákladmi na poskytnutie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny, pričom v prognóze Komisie z jari 2022 sa predpokladá, že v roku 2022 aj 2023 budú na úrovni 0,1 % HDP ⁽¹³⁾, ako aj zvýšením nákladov na výdavky na obranu (0,1 % HDP v roku 2022).
- (16) Rada vo svojom odporúčaní z 18. júna 2021 odporučila, aby Belgicko v roku 2022 využilo Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti na financovanie ďalších investícií na podporu obnovy a aby uskutočňovalo obozretnú fiškálnu politiku. Okrem toho by malo zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov. Rada zároveň Belgicko odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožnia – uskutočňovalo fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte a aby súčasne zvyšovalo investície s cieľom posilniť rastový potenciál.
- (17) Podľa prognózy Komisie z jari 2022, ako aj informácií uvedených v programe stability Belgicka na rok 2022 sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky budú v roku 2022 podporné a dosiahnu úroveň – 2,4 % HDP ⁽¹⁴⁾. Belgicko plánuje pokračovať v podpore obnovy tým, že bude využívať Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti na financovanie ďalších investícií v súlade s odporúčaním Rady. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie k hospodárskej činnosti sa má v porovnaní s rokom 2021 zvýšiť o 0,2 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že vplyv investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov na zámery fiškálnej politiky bude v roku 2022 neutrálny ⁽¹⁵⁾. Belgicko preto plánuje v súlade s odporúčaním Rady zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov. Zároveň sa predpokladá, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) bude v roku 2022 predstavovať expanzívny príspevok k celkovým zámerom fiškálnej politiky na úrovni 2,1 percentuálneho bodu. Tento významný expanzívny príspevok zahŕňa dodatočný vplyv opatrení na riešenie hospodárskeho a sociálneho dosahu zvýšenia cien energie (0,5 % HDP), ako aj náklady na poskytnutie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (0,1 % HDP). Okrem toho sa predpokladá, že k expanzívnemu príspevku (čistých) primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov prispieje aj zvýšenie verejných výdavkov v dôsledku automatickej indexácie miezd vo verejnom sektore a sociálnych dávok a v menšej miere aj vyššia spotreba verejnej správy, pokiaľ ide o tovar a služby. Podľa prognózy Komisie nie sú tieto opatrenia a hybné sily vyšších výdavkov plne vyvážené kompenzačnými opatreniami.
- (18) V prognóze Komisie z jari 2022 sa uvádza, že zámery fiškálnej politiky budú v roku 2023 za predpokladu nezmenenej politiky predstavovať 0,0 % HDP ⁽¹⁶⁾. Predpokladá sa, že Belgicko bude v roku 2023 naďalej využívať granty v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na financovanie ďalších investícií na podporu obnovy. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie k hospodárskej činnosti má byť v porovnaní s rokom 2022 naďalej stabilný. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú v roku 2023 predstavovať expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky na úrovni 0,1 percentuálneho bodu ⁽¹⁷⁾. Zároveň sa predpokladá, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) bude v roku 2023 predstavovať všeobecne neutrálny príspevok k celkovým zámerom fiškálnej politiky na úrovni 0,1 percentuálneho bodu. Zahŕňa to vplyv postupného rušenia opatrení na riešenie zvýšených cien energie (0,5 % HDP).

⁽¹²⁾ Tieto údaje predstavujú úroveň ročných rozpočtových nákladov na uvedené opatrenia prijaté od jesene 2021, a to vrátane bežných príjmov a výdavkov, ako aj prípadných opatrení v oblasti kapitálových výdavkov.

⁽¹³⁾ Predpokladá sa, že do konca roka 2022 sa celkový počet osôb vysídlených z Ukrajiny prichádzajúcich do Únie postupne zvýši na 6 miliónov, pričom ich geografické rozloženie je odhadnuté na základe veľkosti existujúcej diaspóry, relatívneho počtu obyvateľov prijímajúceho členského štátu a skutočného rozmiestnenia vysídlených osôb z Ukrajiny v rámci Únie v marci 2022. Pokiaľ ide o rozpočtové náklady na osobu, odhady vychádzajú z mikrosimulačného modelu Spoločného výskumného centra Komisie s názvom Euromod, pričom sa zohľadňujú tak peňažné transfery, na ktoré ľudia môžu mať nárok, ako aj vecné dávky, ako je vzdelávanie a zdravotná starostlivosť.

⁽¹⁴⁾ Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov je vyšší než strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku.

⁽¹⁵⁾ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,1 percentuálneho bodu HDP.

⁽¹⁶⁾ Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov je vyšší než strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku; kladné znamienko ukazovateľa naopak znamená, že rast primárnych výdavkov je nižší než strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na reštriktívnu fiškálnu politiku.

⁽¹⁷⁾ Ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať neutrálny príspevok.

- (19) V programe stability na rok 2022 sa očakáva, že deficit verejných financií postupne klesne na úroveň 3,4 % HDP v roku 2024, pričom do roku 2025 má klesnúť na 2,7 % HDP. Predpokladá sa teda, že deficit verejných financií klesne do roku 2025 pod úroveň 3 % HDP. Tieto prognózy vychádzajú z makroekonomického scenára vypracovaného pred inváziou Ruska na Ukrajinu a predpokladajú sa v nich opatrenia, ktoré ešte neboli špecifikované pre vzdialenejšie roky programu stability na rok 2022, najmä tzv. pružné rozpočtové úsilie na úrovni 0,8 % HDP v rokoch 2023 až 2025. Podľa programu stability na rok 2022 sa očakáva, že pomer dlhu verejnej správy k HDP sa bude do roku 2025 zvyšovať, a to konkrétne na 109,7 % v roku 2024 a na 110,1 % v roku 2025. Podľa analýzy Komisie sa zdá, že riziká v oblasti udržateľnosti dlhovej služby sú v strednodobom horizonte vysoké.
- (20) Pri nezmenenej politike sa očakáva, že rýchlo starnúce obyvateľstvo zhorší vplyv výdavkov súvisiacich so starnutím obyvateľstva na verejné financie. V správe Komisie o starnutí obyvateľstva z roku 2021 ⁽¹⁸⁾ sa predpokladá zvýšenie výdavkov súvisiacich so starnutím obyvateľstva o 3,6 percentuálneho bodu do roku 2040 a o 5,4 percentuálneho bodu HDP do roku 2070, najmä v dôsledku výdavkov na dôchodky a dlhodobú starostlivosť. Belgicko sa vo svojom pláne obnovy a odolnosti zaviazalo vykonať dôchodkovú reformu, okrem iného s cieľom zlepšiť finančnú a sociálnu udržateľnosť systému a podporiť konvergenciu medzi rôznymi dôchodkovými režimami. Pokiaľ ide o dlhodobú starostlivosť, Belgicko bolo už v roku 2019 jednou z krajín s najväčšími výdavkami v Únii, pričom sa očakáva, že jeho výdavky sa do roku 2030 ďalej zvýšia o 14 % a do roku 2070 o 2,2 percentuálneho bodu HDP. Začali sa reformy na zlepšenie nákladovo efektívneho využívania rôznych zariadení starostlivosti, najmä s cieľom zabrániť zbytočnému alebo predčasnému umiestneniu do ústavnej starostlivosti a oddialiť ho, čo sa týka jednej zo štyroch osôb v rezidenčnej starostlivosti ⁽¹⁹⁾, hoci sa zistili veľké regionálne rozdiely. Kríza COVID-19 zastavila vykonávanie plánovaných opatrení v oblasti úspory nákladov. To naznačuje, že môže existovať priestor na ďalšie obmedzenie nadmerného umiestňovania do ústavnej starostlivosti a zároveň posilnenie využívania kvalitných služieb domácej starostlivosti a riešenie finančných prekážok, ktoré obmedzujú prístup k týmto službám pre najzraniteľnejšie skupiny. Rýchle a ambiciózne zrealizovanie reforiem by pomohlo riešiť obavy v súvislosti s udržateľnosťou.
- (21) Belgický daňový systém sa vyznačuje vysokým daňovým zaťažením práce s relatívne vysokými sadzbami daní a úzkymi daňovými pásmami. To obmedzuje skutočnú progresivnosť daňového systému a ďalej oslabuje účasť na trhu práce. Zatiaľ čo daňová reforma z roku 2016 znížila daňové zaťaženie práce v prípade osôb s najnižším príjmom, daňovo-odvodové zaťaženie zostáva najvyššie v Únii v prípade osôb, ktoré zarábajú priemernú mzdu. Vysoké zdanenie práce môže tiež odrádzať od účasti na celoživotnom vzdelávaní. Okrem toho niektoré koncepčné prvky systému dávok v nezamestnanosti ohrozujú motiváciu uchádzačov o zamestnanie pracovať a môžu znižovať účinnosť aktivačných politík. Zložitost' sociálnej podpory a obmedzené možnosti kombinovať príjmy z práce a sociálne dávky môžu tiež odrádzať od nástupu do práce, najmä v prípade osôb s nízkym zárobkovým potenciálom. Navyše sú základy dane – čiastočne s cieľom zmierniť vysoké sadzby daní – narušené početnými výnimkami, odpočtami a zníženými sadzbami, ktoré vedú k stratám efektívnosti a spôsobujú deformácie. Niektoré prvky daňového systému prispievajú k narušeniu investičných rozhodnutí a vedú k nadmernému investovaniu do určitých aktív. Napríklad nájomné z nehnuteľného majetku je nedostatočne zdaňované a úroky z úverov na sekundárne bývanie sú daňovo odpočítateľné. Okrem toho daňové stimuly pre úspory a prísna koncepcia daňových pravidiel, ktoré sa vzťahujú na dlhodobé systémy sporenia a dôchodkového zabezpečenia, vytvárajú prekážky lepšieho rozdeľovania kapitálu. Daň z účtov cenných papierov zavedená zákonom zo 17. februára 2021 takisto odrádza od investovania do finančných nástrojov. Okrem toho existuje priestor na rozvoj environmentálneho zdaňovania znížením dotácií na fosílnu palivá a podporou investícií do nízkouhlíkového hospodárstva. Napríklad revíziou spotrebných daní z fosílnych palív používaných na vykurovanie (napr. plynový olej a zemný plyn), ktoré sú v porovnaní s daňami z elektriny nízke, by sa podporili investície do nízkouhlíkových vykurovacích riešení. Možnosti politiky, ako je zavedenie spoplatňovania ciest pre súkromné vozidlá (ako v prípade nákladných vozidiel) pri súčasnom zabezpečení dostatočnej úrovne poskytovania verejnej dopravy, by sa mohli využiť na riešenie preťaženia, keďže priemerný počet hodín za rok strávený v dopravných zápchach patrí medzi najvyššie v Únii. Mohlo by to tiež pomôcť znížiť emisie skleníkových plynov, na ktoré sa nevzťahujú systémy obchodovania s emisiami. Kombinácia odklonu od zdaňovania práce a rozšírenia základu dane by mohla zlepšiť spravodlivosť daňového systému, stimulovať zamestnanosť, ako aj podporiť sociálne a environmentálne ciele.

⁽¹⁸⁾ Európska komisia (2021) – Správa o starnutí obyvateľstva z roku 2021: hospodárske a rozpočtové prognózy pre členské štáty EÚ (2019 – 2070), inštitucionálny dokument 148.

⁽¹⁹⁾ Devos C, Cordon A, Lefèvre M, Obyn C, Renard F, Bouckaert N, Gerkens S, Maertens de Noordhout C, Devleeschauwer B, Haelterman M, Léonard C, Meeus P (2019), Performance du système de santé belge – Rapport 2019 – Synthèse (Výkonnosť belgického zdravotníctva – správa za rok 2019 – zhrnutie). Health Services Research (HSR). Bruxelles: Centre Fédéral d'Expertise des Soins de Santé (KCE). KCE Reports 313B. D/2019/10.273/33.

- (22) V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. b) nariadenia (EÚ) 2021/241 a kritériom 2.2 prílohy V k uvedenému nariadeniu plán obnovy a odolnosti zahŕňa rozsiahly súbor vzájomne sa posilňujúcich reforiem a investícií s orientačným harmonogramom vykonávania, ktoré sa má dokončiť do 31. augusta 2026. Tieto reformy a investície prispievajú k riešeniu všetkých hospodárskych a sociálnych výziev uvedených v odporúčaniach pre danú krajinu, ktoré Rada v rámci európskeho semestra v rokoch 2019 a 2020 adresovala Belgicku, alebo ich významnej podskupiny, ako aj k plneniu všetkých odporúčaní pre danú krajinu vydaných pred dátumom prijatia plánu obnovy a odolnosti. Predovšetkým sa očakáva, že plán obnovy a odolnosti Belgicka pomôže riešiť významnú podskupinu výziev identifikovaných v príslušných odporúčaniach pre danú krajinu. V záujme zlepšenia kvality a efektívnosti verejných výdavkov zahŕňa plán obnovy a odolnosti Belgicka systematické začleňovanie preskúmaní výdavkov do cyklov rozpočtového plánovania na všetkých úrovniach verejnej správy. V kontexte rastúcich verejných výdavkov na dôchodky plán zahŕňa dôchodkovú reformu, ktorej cieľom je okrem iného zlepšiť finančnú a sociálnu udržateľnosť dôchodkového systému. Plán obnovy a odolnosti Belgicka zahŕňa aj niekoľko opatrení na riešenie výziev na trhu práce a posilnenie sociálnej integrácie zraniteľných skupín, ako sú osoby s migrantským pôvodom, ženy, mladí ľudia, osoby so zdravotným postihnutím a osoby ohrozené digitálnym vylúčením, ako aj ich integrácie do trhu práce. V rámci tohto plánu obnovy a odolnosti Belgicko zabezpečí zavedenie technológie 5G. Plán obnovy a odolnosti Belgicka bude obsahovať aj reformu systému dane z firemných motorových vozidiel, ktorej cieľom je úplná elektrifikácia vozového parku podnikov.
- (23) Očakáva sa, že vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Belgicka prispeje k ďalšiemu pokroku v oblasti zelenej a digitálnej transformácie. Opatrenia na podporu cieľov v oblasti klímy v Belgicku predstavujú 49,6 % celkových prostriedkov pridelených v rámci plánu obnovy a odolnosti, zatiaľ čo opatrenia na podporu digitálnych cieľov predstavujú 26,6 % celkových prostriedkov pridelených v rámci plánu obnovy a odolnosti. Plnohodnotné vykonávanie plánu obnovy a odolnosti v súlade s príslušnými míľnikmi a cieľmi pomôže Belgicku rýchlo sa zotaviť z dôsledkov krízy COVID-19 a zároveň posilní jeho odolnosť. Pre úspešné vykonávanie plánu obnovy a odolnosti, ako aj iných hospodárskych politík a politík zamestnanosti, ktoré presahujú rámec plánu obnovy a odolnosti, je naďalej dôležité systematické zapojenie sociálnych partnerov a iných príslušných zainteresovaných strán, ktorým sa má zabezpečiť všeobecná zodpovednosť za celkový program v danej oblasti politiky.
- (24) Belgicko ešte nepredložilo partnerskú dohodu stanovenú v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060⁽²⁰⁾, ani ostatné programy politiky súdržnosti stanovené v uvedenom nariadení. V súlade s nariadením (EÚ) 2021/1060 má Belgicko pri programovaní fondov politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027 zohľadniť príslušné odporúčania pre danú krajinu. Predstavuje to predpoklad na zlepšenie účinnosti a maximalizáciu pridanej hodnoty finančnej podpory, ktorá sa má získať z fondov politiky súdržnosti, ako aj podporu koordinácie, komplexnosti a koherentnosti medzi týmito fondmi politiky súdržnosti a inými nástrojmi a fondmi Únie. Úspešné vykonávanie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ako aj programov politiky súdržnosti závisí aj od odstránenia prekážok brániacich investíciám na podporu zelenej a digitálnej transformácie a vyváženého územného rozvoja.
- (25) Nad rámec hospodárskych a sociálnych výziev, ktoré sa riešia v pláne obnovy a odolnosti, Belgicko čelí viacerým ďalším výzvam súvisiacim s jeho trhom práce a vzdelávacím systémom. Rekordne vysoká miera voľných pracovných miest v Belgicku naznačuje, že pre zamestnávateľov je čoraz ťažšie prijímať zamestnancov so správnymi zručnosťami. Nedostatok pracovnej sily sa týka všetkých úrovní zručností a pretrváva v rôznych odvetviach vrátane informačných a komunikačných technológií, vzdelávania, starostlivosti a stavebníctva. Predovšetkým je primárno absolventov v oblasti vedy, technológie, inžinierstva a matematiky, a to medzi absolventmi vyššieho sekundárneho vzdelávania v rámci odborných programov, ako aj medzi absolventmi terciárneho vzdelávania. Nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami možno vysvetliť aj nízkou účasťou na vzdelávaní dospelých, najmä v prípade osôb s nízkym vzdelaním, ktorým by zvyšovanie úrovne zručností mohlo ponúknuť lepšie pracovné príležitosti. V rámci plánu obnovy a odolnosti sa pre zamestnancov vytvoria individuálne vzdelávacie účty a individuálne práva na vzdelávanie. Podiel výdavkov na aktívne politiky trhu práce určených na odbornú prípravu je však obmedzený a len malá, aj keď zvyšujúca sa časť uchádzačov o zamestnanie absolvuje odbornú prípravu zameranú na pracovné miesta, ktorých je nedostatok. Riešenie nedostatku pracovných síl a nesúladu medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami je hlavnou pákou na riešenie digitálnej transformácie a umožnenie zelenej transformácie, ako aj na dosiahnutie hlavných cieľov Únie v oblasti zamestnanosti a zručností do roku 2030.

⁽²⁰⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 159).

- (26) Pokiaľ ide o nedostatok pracovných síl a nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami, existujú obavy najmä v súvislosti s výkonnosťou a inkluzívnosťou vzdelávacieho systému, a to aj vzhľadom na vysoké verejné výdavky na vzdelávanie⁽²¹⁾. Rozdiely vo vzdelávacích výstupoch úzko súvisia so sociálno-ekonomickým a migrant-ským pôvodom študentov a patria medzi najväčšie v Únii, čo vedie k nerovnostiam vo vzdelávaní. Viac ako jeden z troch mladých dospelých so zdravotným postihnutím nedosiahne stredoškolské vzdelanie. Navyše len 6,2 % študentov sa v Belgicku v roku 2019 zúčastnilo na vzdelávaní na pracovisku, čo je výrazne pod priemerom Únie (29 %). Zvýšenie relevantnosti systémov odborného vzdelávania a prípravy pre trh práce je osobitne opodstatnené vo francúzskom spoločenstve, keďže len 3 z 10 najpopulárnejších možností vyššieho sekundárneho odborného vzdelávania zabezpečujú prípravu na povolania s nedostatkom pracovných síl. Celkovo v Belgicku pretrvávajú obavy týkajúce sa atraktívnosti odborného vzdelávania a prípravy ako kroku excelentnosti, čo sa odráža vo veľkom podiele obyvateľstva s negatívnym vnímaním odborného vzdelávania a prípravy. Posilnenie učiteľského povolania by pomohlo udržať učiteľov a znížiť rastúci nedostatok kvalifikovaných učiteľov. To predstavuje osobitnú výzvu pre znevýhodnené školy, pričom hrozí, že sa ešte viac prehĺbia existujúce nerovnosti vo vzdelávacom systéme. Napriek opatreniam, ktoré už boli prijaté, by sa atraktívnosť učiteľského povolania posilnila zabezpečením lepšieho počiatočného vzdelávania a kontinuálneho profesijného rozvoja a vytvorením pružnejších a atraktívnejších kariérnych dráh.
- (27) Vzhľadom na mandát hláv štátov, resp. predsedov vlád Únie, ktorý je stanovený vo vyhlásení z Versailles, je cieľom návrhu Komisie pre REPowerEU čo najskôr ukončiť závislosť Únie od dovozu fosílnych palív z Ruska. Na tento účel Komisia plánuje v dialógu s členskými štátmi určiť najvhodnejšie projekty, investície a reformy na vnútroštátnej úrovni, regionálnej úrovni a na úrovni Únie. Cieľom týchto opatrení je znížiť celkovú závislosť od fosílnych palív a prejsť na dovoz fosílnych palív z iných krajín, než je Rusko.
- (28) Približne 70 % hrubej domácej spotreby energie v Belgicku pokrýva dovoz fosílnych palív. Podľa údajov z roku 2020 je závislosť od dovozu fosílnych palív z Ruska v prípade ropy (podiel na celkovom dovoze) vyššia ako priemer EÚ27 (30 % oproti 26 % v Únii) a v prípade zemného plynu (7 % oproti 44 % v Únii) a uhlia (39 % oproti 54 % v Únii) porovnateľne nižšia⁽²²⁾. Podiely ropy (39 % hrubej domácej spotreby oproti 33 %) a zemného plynu (30 % oproti 24 %) na energetickom mixe sú nad priemerom Únie, zatiaľ čo podiel uhlia je nižší (5 % oproti 11 %). Podiel jadrovej energie na energetickom mixe predstavuje 16 % hrubej domácej spotreby. Energia z obnoviteľných zdrojov predstavovala v roku 2020 len 13 % konečnej spotreby energie. Belgicko bude musieť podniknúť ďalšie významné kroky na urýchlenie rozvoja obnoviteľných zdrojov energie s cieľom dosiahnuť pokrok smerom ku klimatickej neutralite v roku 2050 a znížiť svoju závislosť od dovážaných fosílnych palív. Rozvoj projektov v oblasti veternej energie na pevnine a súvisiace rozšírenie elektrizačnej sústavy však výrazne brzdia dlhé oneskorenia pri udeľovaní stavebných povolení, a to najmä v dôsledku početných, opakujúcich sa a zdĺhavých odvolacích konaní. Zosúladienie medzi všetkými úrovňami verejnej správy (federálna, regionálna, miestna) v súvislosti s cieľmi a stratégiou na dosiahnutie cieľov Belgicka v oblasti obnoviteľných zdrojov energie by poskytlo jasnejší rámec pre investorov a znížilo by počet odvolaní, pričom by sa urýchlilo zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie a súvisiace posilnenie sústavy. Okrem toho by sa povoľovanie mohlo uľahčiť posilnením kapacity odvolacích orgánov a prijatím ďalších opatrení na skrátenie dĺžky odvolacích konaní a obmedzením pravdepodobnosti následných odvolaní, zjednodušením obmedzení v blízkosti letísk, radarov a vojenských zón a aktualizáciou požiadaviek na minimálnu vzdialenosť (v prípade veterných turbín). Zavedenie priestorového plánovania, v rámci ktorého sa zohľadňuje potenciál zdrojov na danom území, a vyššia účasť obcí na projektoch výroby energie z obnoviteľných zdrojov by mohli zvýšiť akceptáciu medzi miestnymi obyvateľmi.

Potenciál strešných solárnych panelov (pre malé aj veľké inštalácie) by sa mohol lepšie využiť prijatím rámcových podmienok, ktoré sú predvídateľné a primerané na stimulovanie vlastnej spotreby, spoločného využívania energie a reakcie na strane dopytu. S cieľom zvládnuť vyšší počet variabilných zdrojov energie v elektrizačnej sústave by sa sústava musela posilniť a stať sa inteligentnejšou. Pri nových investíciách do infraštruktúry a sietí na rozvod plynu by sa malo podľa možnosti dbať na ich odolnosť voči budúcim zmenám, aby sa mohli v budúcnosti preorientovať na udržateľné palivá a stať sa tak dlhodobou udržateľnými.

⁽²¹⁾ OECD – výsledky PISA za rok 2018, zväzok 1.

⁽²²⁾ Eurostat (2020), podiel dovozu z Ruska na celkovom dovoze zemného plynu, ropy a čierneho uhlia. Pokiaľ ide o priemer EÚ27, celkový dovoz je založený na dovoze z krajín mimo EÚ27. V prípade Belgicka celkový dovoz zahŕňa obchod v rámci EÚ. Ropa nezahŕňa rafinované ropné produkty.

- (29) Dodatočné prostriedky na ďalšie zvýšenie energetickej efektívnosti a zníženie spotreby energie, emisií a závislosti od fosílnych palív zahŕňajú investície do hodnotového reťazca vodíka, energetickej obnovy a dekarbonizácie budov. To znamená, že dotácie sa presmerujú na nízkouhlíkové zdroje vykurovania a že sa zavedie alebo urýchli regionálny zákaz kotlov vykurovaných naftou alebo plynových kotlov v nových budovách. Prechod na iné palivo sa uľahčí, ak sa zníži spotreba energie a zintenzívni sa zvyšovanie energetickej efektívnosti (podporou hlbšej obnovy), a to súbežne s prechodom na iné palivo. Na to, aby Belgicko dosiahlo súlad s cieľmi balíka *Fit for 55*, bude potrebné ďalšie zvýšenie ambícií v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov a zvyšovanie obnoviteľných zdrojov energie a energetickej efektívnosti. Vysoký podiel používania osobných automobilov v doprave predstavuje veľkú časť spotreby ropy v Belgicku. Podpora „bezmotorovej mobility“ (napríklad cyklistika, spoločná mobilita) a využívanie verejnej dopravy, a to aj vďaka lepším službám verejnej dopravy, by pomohli znížiť využívanie osobných automobilov a súvisiacu spotrebu ropy.
- (30) Hoci zrýchlenie prechodu ku klimatickej neutralite a odklonu od fosílnych palív bude mať v niektorých odvetviach za následok značné náklady na reštrukturalizáciu, Belgicko môže v rámci politiky súdržnosti využiť Mechanizmus spravodlivej transformácie, aby zmiernilo sociálno-ekonomický dosah tohto prechodu v najviac zasiahnutých regiónoch. Belgicko môže okrem toho využiť Európsky sociálny fond plus zriadený nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1057⁽²³⁾ na zlepšenie pracovných príležitostí a posilnenie sociálnej súdržnosti.
- (31) Rada na základe posúdenia Komisie preskúmala program stability na rok 2022 a jej stanovisko⁽²⁴⁾ je zohľadnené v odporúčaní 1,
- (32) Vzhľadom na úzke prepojenie medzi ekonomikami členských štátov eurozóny a ich kolektívny príspevok k fungovaniu hospodárskej a menovej únie Rada odporučila, aby členské štáty eurozóny aj prostredníctvom svojich plánov obnovy a odolnosti prijali opatrenia, ktorými vykonajú odporúčania uvedené v odporúčaní na rok 2022 pre eurozónu. V prípade Belgicka je to zohľadnené najmä v odporúčaní 1, 2 a 3,

TÝMTO ODPORÚČA, aby Belgicko v rokoch 2022 a 2023 prijalo opatrenia s týmto cieľom:

1. v roku 2023 zabezpečiť obozretnú fiškálnu politiku, najmä obmedzením rastu primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov pod úroveň strednodobého rastu potenciálneho HDP, pričom sa zohľadní pokračujúca dočasná a cieľená podpora pre domácnosti a firmy, ktoré sú najviac ohrozené zvýšením cien energie, a pre ľudí, ktorí utekajú z Ukrajiny; byť pripravené prispôsobiť súčasné výdavky vyvíjajúcej sa situácii; zvýšiť verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti s ohľadom na iniciatívu RePowerEU, okrem iného aj využitím Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie; v období po roku 2023 uskutočňovať fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie dôveryhodného a postupného znižovania dlhu a fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte prostredníctvom postupnej konsolidácie, investícií a reforiem; uprednostniť reformy na zlepšenie fiškálnej udržateľnosti dlhodobej starostlivosti, a to aj podporou nákladovo efektívneho využívania rôznych zariadení starostlivosti; reformovať daňový systém a systém dávok s cieľom obmedziť prekážky, ktoré odrádzajú od práce, a to presunom daňového zaťaženia z práce a zjednodušením daňového systému a systému dávok; znížiť daňové výdavky a dosiahnuť väčšiu investičnú neutralitu daňového systému;
2. pokračovať vo vykonávaní svojho plánu obnovy a odolnosti v súlade s míľnikmi a cieľmi uvedenými vo vykonávacom rozhodnutí Rady z 13. júla 2021; predložiť programové dokumenty politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027, aby sa mohli dokončiť príslušné rokovania s Komisiou a následne sa mohli tieto dokumenty začať vykonávať;

⁽²³⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1057 z 24. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Európsky sociálny fond plus (ESF+) a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1296/2013 (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 21).

⁽²⁴⁾ Podľa článku 5 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1466/97.

3. riešiť nedostatok pracovných síl a nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami, najmä zlepšením výkonnosti a inkluzívnosti systému vzdelávania a odbornej prípravy, zvýšením kvality odborného vzdelávania a prípravy aj ich relevantnosti pre trh práce a rozvojom flexibilnejších a atraktívnejších kariérnych dráh a odbornej prípravy pre učiteľov;
4. znížiť celkovú závislosť od fosílnych palív intenzívnejším zlepšovaním energetickej efektívnosti a obmedzením využívania fosílnych palív v budovách, podporou využívania a ponuky verejnej dopravy, ako aj bezmotorovej mobility a urýchlením zavádzania obnoviteľných zdrojov energie a súvisiacej sieťovej infraštruktúry ďalším zefektívnením povoľovacích postupov, a to aj skrátením dĺžky odvolacích konaní a prijatím rámcových podmienok na zvýšenie investícií do zariadení na výrobu solárnej energie.

V Bruseli 12. júla 2022

Za Radu
predseda
Z. STANJURA
